

ОБОБЩЕН ДОКЛАД

ОТ ПРОВЕДЕНО ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА
ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

В ОБЩИНА ВИДИН

МЕСЕЦ АПРИЛ 2023 Г.

Част I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

В рамките на проект BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“ през месец април 2023 г. продължи реализирането на гражданско наблюдение на територията на Община Видин, фокусирано върху местната политика по осигуряване качество на атмосферния въздух.

Гражданското наблюдение се провежда от екип от граждански наблюдатели – доброволци, подбрани при спазване на хоризонталните принципи за недопускане на дискриминация, равенство между половете, равно участие, както и липса на конфликт на интереси със структурите, обект на наблюдение.

За отчетния период бяха проведени 3 граждански наблюдения при спазване на разработената методология, отчетена е следната статистика:

Проведени граждански наблюдения	
Общ брой наблюдения за месеца	3
Наблюдения, осъществени между 7.00 и 19.00 часа	3

Наблюдения, осъществени между 19.00 и 7.00 часа	0
Наблюдения, осъществени през работен ден	1
Наблюдения, осъществени през почивен ден	2
Наблюдения, проведени в пилотна зона 1	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 2	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 3	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 4	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 5	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 6	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 7	0
Наблюдения, проведени с граждани	2
Наблюдения, проведени с представител на общинска администрация	0
Наблюдения, проведени с представител на СГО	1
Други граждански наблюдения	0

Част II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДЕНИЯ

През месец април 2023 г. са проведени общо 3 наблюдения на място – 2 с граждани и 1 с представители на бизнеса.

При реализираните интервюта бяха констатирани следните резултати:

I.   Качество на атмосферния въздух – състояние и оценка

1	Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух <i>Интервюираните лица споделят мнението, че основните източници на замърсяване на атмосферния въздух в района на Община Видин са битовото отопление, транспортните средства и праха по улиците.</i>
2	Транспортът като източник на замърсяване <i>Болиинството от респондентите са на мнение, че транспортът е сериозен източник на замърсяване.</i>
3	Битовото отопление като източник на замърсяване <i>Според всички респонденти битовото отопление е сериозен източник на замърсяване.</i>
4	Индустрията като източник на замърсяване <i>Всички респонденти са на мнение, че индустрията е незначителен източник на замърсяване.</i>
5	Строителството като източник на замърсяване <i>2/3 от интервюираните лица са на мнение, че строителството е незначителен източник на замърсяване. Едно лице е на мнение, че строителството е източник на прах и като такъв съответно е сериозен източник на замърсяване на атмосферния въздух.</i>
6	Неорганизиран източници на замърсяване <i>Интервюираните лица не могат да преценят какъв ефект имат другите неорганизиран източници на замърсяване върху качеството на атмосферния въздух.</i>
II.	Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух – оценка
1	Машинно метене и миене на уличната мрежа <i>Болиинството от респондентите са на мнение, че машинното метене и миене на уличната мрежа не е ефективна мярка за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух.</i>
2	Миене на маркуч на регулата на улиците за движение след края на зимния сезон <i>Болиинството от респондентите споделят, че миенето на маркуч на регулата на улиците след края на зимния сезон е много ефективна мярка за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух.</i>
3	Състояние на почистващата техника, възможности за миене и третиране с антиобледеняващи средства, използва ли се по предназначение <i>Нито един от респондентите не може да прецени дали почистващата техника се използва по предназначение.</i>
4	Използване на антиобледеняващи препарати през зимния сезон /вместо опесъчаване/, ефект

	<p><i>Нито едно от интервюираните лица не може да прецени дали през зимния сезон се използват антиобледеняващи препарати.</i></p>
5	<p>Текущи ремонти и/или изграждането на нова пътна инфраструктура в общината и нейната поддръжка</p> <p><i>2/3 от интервюираните лица са на мнение, че пътната инфраструктура в общината не се поддържа или се извършват предимно текущи ремонти.</i></p>
6	<p>Системен контрол за възстановяване на уличната мрежа и тротоарна настилка след ремонт на подземната инфраструктура</p> <p><i>Всички респонденти са на мнение, че след ремонт на подземната инфраструктура уличната мрежа и тротоар се възстановяват частично.</i></p>
7	<p>Контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности, изгаряне на отпадъци на открито и в бита</p> <p><i>Болиинството от интервюираните заявяват, че не са налице контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности и при изгаряне на отпадъци на открито и в бита.</i></p>
8	<p>Ежегодно озеленяване на обществените пространства, допълнително засаждане на дървета, създаване на зелен крайградски пояс</p> <p><i>По-голямата част от респондентите са на мнение, че се извършват дейности по регулярно ежегодно озеленяване на обществените пространства, допълнително засаждане на дървета, създаване на зелен крайградски пояс и др., но е необходимо да се помисли и за крайните квартали.</i></p>
9	<p>Енергийни характеристики на общинските сгради при ремонтването им</p> <p><i>Болиинството от интервюираните лица е на мнение, че след ремонтване енергийните характеристики на общинските сгради се подобряват.</i></p>
10	<p>Проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведения за хранене, използващи открити скари на дървени въглища</p> <p><i>Болиинството от интервюираните не може да прецени дали се извършват дейности по проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведенията за хранене, използващи открити скари на дървени въглища.</i></p>
11	<p>Стимулиране използването на ВЕИ за отопление</p> <p><i>Получените на този въпрос отговори са разнородни: разпределени между трите възможни отговора – много ефективна мярка, неефективна мярка и невъзможност за преценка.</i></p>
12	<p>Замяна на отоплението на течни и твърди горива в общинските сгради с отопление на геотермална енергия, пелети или чипс</p>

	<p><i>Болишинството от интервюираните лица споделят, че не могат да преценят дали мярката е ефективна.</i></p>
13	<p>Подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво в бита и замяната им с устойчиви алтернативи</p> <p><i>Всички респонденти споделят, че мярката е много ефективна.</i></p>
14	<p>Насърчаване и подпомагане реализирането на мерки за енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10</p> <p><i>Всички респонденти са на мнение, че мярката е много ефективна.</i></p>
15	<p>Зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки за градски транспорт (напр. за притежание на стандарт минимум ЕВРО 4 за превозните средства)</p> <p><i>Болишинството от респондентите не могат да дадат оценка на този въпрос. Едно от интервюираните лица смята, че само документално са налице зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки, но на практика не е така.</i></p>
16	<p>Изграждане на пешеходни и велоалеи</p> <p><i>Изграждането на пешеходни и велоалеи се възприема от болишинството респонденти като много ефективна мярка за осигуряване качеството на атмосферния въздух, но се изразява съжаление, че на местно ниво не са създадени достатъчно условия за безопасно придвижване на велосипедистите. Едно от лицата дава предложение за изграждане на велоалеи и до други населени места в общината, за да се стимулира „зеления транспорт“ и зеленото придвижване.</i></p>
17	<p>Създаване на регистър на зоните, потенциални източници на прах („кални петна“) на територията на Община Видин</p> <p><i>Едно от интервюираните лица е на мнение, че т.нар. „кални петна“ са едни от най-сериозните източници на замърсяване на атмосферния въздух в общината, но със съжаление отбелязва, че нищо не се прави за редуцирането им.</i></p> <p><i>Останалите респонденти или не могат да преценят ефективността на мярката, или я смятат за неефективна.</i></p>
III.	Гражданско участие – състояние и оценка
1	<p>Гражданско участие, публичност, прозрачност и достъп до информация</p> <p><i>Болишинството от интервюираните лица не може да прецени дали е налице гражданско участие в процеса по осигуряване качеството на атмосферния въздух, дали е предоставен достъп до информация и дали отговорните институции предоставят регулярна информация и отчетност относно вложените ресурси и постигнатите резултати в сектор „Въздух“.</i></p>
2	<p>Ефикасност и ефективност на системата за подаване на сигнали и жалби, свързани с качеството на въздуха</p>

	<p><i>Бошинството от интервюираните лица не могат да дадат оценка на ефективността на системата за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух.</i></p>
IV.	Оценка на качеството на атмосферния въздух
1	<p>Оценка на качеството на атмосферния въздух</p> <p><i>Респондентите смятат, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин е на задоволително ниво – според тях качеството на атмосферния въздух не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е задоволителна (3).</i></p>
V.	Сигнали и препоръки
1	<p>Подаден ли е сигнал за замърсяване / понижено качество на атмосферния въздух?</p> <p><i>По време на реализираните граждански наблюдения през отчетния период не са подадени сигнали за замърсяване или за понижено качество на атмосферния въздух.</i></p>
2	<p>Дадени ли са препоръки за подобряване качеството на атмосферния въздух?</p> <p><i>Серия от препоръки са отправени към администрацията, отговорна за опазване качеството на атмосферния въздух:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• Да продължи подмяната на уредите/печките на твърдо гориво с алтернативни екологични източници на отопление;</i> <i>• Да се въведат мерки за ограничаване на автомобилния трафик;</i> <i>• Гражданите да осъзнаят и своята отговорност, тъй като чистият въздух е общо дело;</i> <i>• Да се полагат усилия за разчистване на т.нар. „кални петна“ – прах по улиците;</i> <i>• Да се упражнява строг институционален контрол;</i> <i>• Да не се отопляват хората с въглища, а да се използват сухи дърва за отопление, пелети, газ и др.;</i> <i>• Да се изградят велоалеи и до други населени места от общината, за да се стимулира зеленото придвижване;;</i> <i>• Да се налагат санкции на нарушителите.</i>
VI.	Други коментари, заключение
	<p><i>В резултат на проведените през месец април 2023 година граждански наблюдения като цяло се отчита задоволителна оценка на провежданата политика по осигуряване</i></p>

качество на атмосферния въздух в Община Видин. По време на проведените наблюдения интервюираните лица споделят, че с най-сериозен дял в замърсяването на атмосферния въздух в общината са битовото отопление и транспорта. За пръв път интервюирано лице споделя, че сериозен източник на замърсяване е „праха по улиците“ и т.нар. „кални петна“ и споделя, че общината има много какво да направи за разрешаването на този проблем. Продължава позитивната оценка за действията на общината при замяна на отоплителните уреди на твърдо гориво в бита и замяната им с устойчиви алтернативи, както и реализирането на мерки за повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10. Високо оценена мярка е изграждането на пешеходни и велоалеи, като и този път постъпват предложения за разширяване на зоната за велосипеден транспорт и до други населени места извън общинския център. Като сериозен проблем можем да отчетем, че за пореден месец по време на наблюденията се отбелязва, че пътната инфраструктура в общината не се поддържа или се извършват предимно текущи ремонти. В допълнение интервюираните лица отбелязват, че след ремонт на подземната инфраструктура уличната мрежа и тротоар се възстановяват частично. Респондентите споделят, че озеленителни дейности се извършват само в центъра на град Видин и е необходимо да се помисли и за дейности по озеленяване и в крайните квартали и в другите населени места на общината.

Всички интервюирани лица смятат, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е задоволителна (3).

Част III. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ

В резултат на проведените наблюдения през месец април 2023 г. като цяло се отчита задоволителна оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния

въздух в Община Видин. Интервюираните лица смятат, че качеството на атмосферния въздух не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите.

Продължава позитивната оценка за действията на общината при замяна на отоплителните уреди на твърдо гориво в бита и замяната им с устойчиви алтернативи, както и реализирането на мерки за повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10. Подкрепят се мерките за подпомагане на „зеления“ транспорт – чрез изграждане на велоалеи, пешеходни алеи и разширяване на съществуващата мрежа извън общинския център.

Като сериозен проблем можем да отчетем, че за пореден месец по време на наблюденията се отбелязва, че пътната инфраструктура в общината не се поддържа или се извършват предимно текущи ремонти. В допълнение интервюираните лица отбелязват, че след ремонт на подземната инфраструктура уличната мрежа и тротоар се възстановяват частично. Респондентите споделят, че озеленителни дейности се извършват само в центъра на град Видин и е необходимо да се помисли и за дейности по озеленяване в крайните квартали и в другите населени места на общината.

Отправени са редица препоръки за подобряване чистотата на въздуха:

- Да продължи подмяната на уредите/печките на твърдо гориво с алтернативни екологични източници на отопление;
- Да се въведат мерки за ограничаване на автомобилния трафик;
- Гражданите да осъзнаят и своята отговорност, тъй като чистият въздух е общо дело;
- Да се полагат усилия за разчистване на т.нар. „кални петна“ – прах по улиците;
- Да се упражнява строг институционален контрол;
- Да не се отопляват хората с въглища, а да се използват сухи дърва за отопление, пелети, газ и др.;
- Да се изградят велоалеи и до други населени места от общината, за да се стимулира зеленото придвижване;;
- Да се налагат санкции на нарушителите.

Мария Великова

Ръководител Екип Гражданско наблюдение